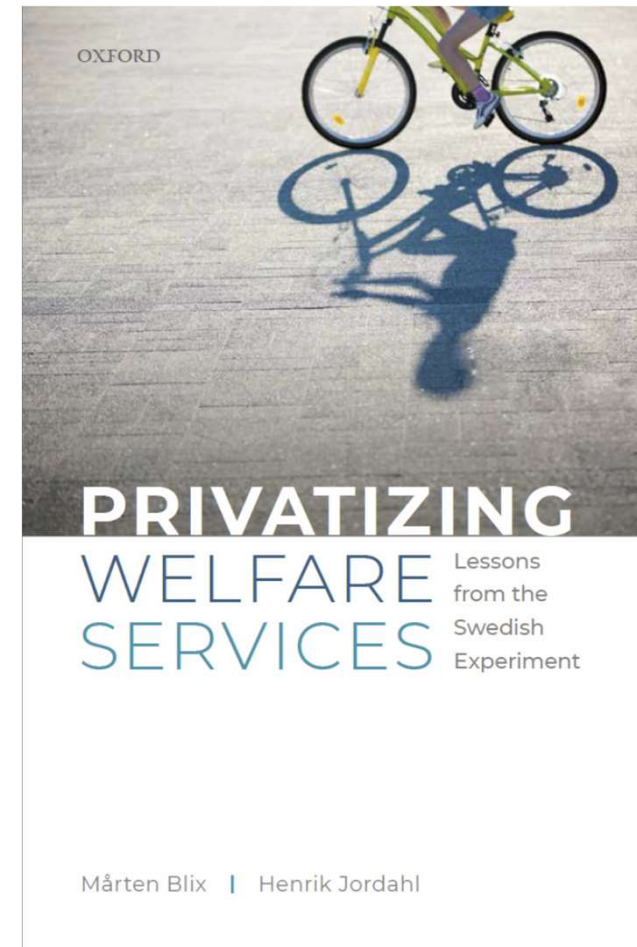

Privatisering av välfärdstjänster — friskolereformen

Henrik Jordahl

Det svenska välfärdsexperimentet

- Ambitiösa sociala mål
- Skattefinansierade tjänster
- Friskolereform 1992
- Valfrihet
- Aktiebolag och vinster
- Vetenskapliga studier och utredningar

Möjliga reformeffekter

- Valfrihet
- Konkurrens
- Operativ skolnivå

- Elevernas studieresultat och nöjdhet
- Högre studier och arbetsmarknadsutfall
- Likabehandling och segregering
- Kostnader

Valfrihet

Uppskattad av
föräldrar och elever

Små positiva
effekter på betyg

Något större effekt
bland barn till
låginkomsttagare

Inga långsiktiga
effekter

Friskolekonkurrens

+10 procentenheter fler elever i friskolor höjer kommunens ranking 2 percentiler

Effekten framträder sedan 2000

Beror inte på betygsinflation

I linje med jämförelser av OECD-länder

Friskoleeffekter, grundskolan

- Friskolor har bättre resultat (betyg, NP)
- Mest beroende på elevunderlag
- Behöver jämföra förädlingsvärden
- Friskolor har minst 0,06 standardavvikelse högre förädlingsvärden (betyg och NP)
- Friskolor verkar sätta mer generösa betyg
- Små skillnader i PISA
- Friskoleelever mer positivt inställda till skolan

Friskoleeffekter, gymnasieskolan

Positiva förädlingsvärden

- Betyg: 3 percentiler högre ranking
- Nationella Prov: +2 procentenheter A–C
- Examen inom utsatt tid: +3 procentenheter
- Högre studier: +2 procentenheter

Men sämre på omrättade nationella prov

- Jämförbart resultat: $-0,06$ standardavvikelser
- Ändå högre provbetyg
- Dock inga samband på kommunnivå (om något omvänt)

Segregering och ”cream-skimming”

- Skolvalet har ökat segregering efter familjebakgrund
- Bostadssegregering huvudförklaring (70–75%)
- Ingen effekt på de genomsnittliga skolresultaten eller på betydelsen av föräldrarnas bakgrund för elevernas resultat
- Friskolors etableringsbeslut ej pådrivande
- Friskolor diskriminerar elever med ADHD och diabetes i ett fältexperiment

Kostnader

Förvånansvärt få och osäkra studier

Friskolor 1,5 % billigare per elev, justerat för elevsammansättning

+10 procentenheter elever i friskolor sänker kommunens kostnader 3 %

Photo by Annie Spratt on Unsplash

Slutord

Inga dramatiska effekter
Överlag positivt, i alla fall på grundskolan
Mer oklart i gymnasieskolan
Utomstående bedömning!